

Wyučování konfirmandů

evanj. Aug. Wyzn.

Sepsal a vydal

Jan Th. Mockovesák,
evanj. A. W. farář baňsko-hyštický.

Třetí opravené vydání.

Cena 15 kr.

W Baňské Hyšticí.

Nákladem původcovým.

1885.

8149/17

2741042301

Revízia
1969

Slovenská pedagogická knižnica
Bratislava

Sign.

P Por. čís. **139606**

H 459. 2 (1/8) / 07 D

U w o d.

1. Která má naše nejpřednější péče w životě i při smrti býti?

Nejpřednější péče naše w životě i při smrti má býti, abychom spasení byli.

Žil. 2, 12.

2. Co to znamená spasenu býti?

Spasenu býti znamená: blahoslawenství věčné w nebi obdržeti a užíwati.

I. Petr. 1, 3—5. (tu čtení.)

3. Co nás w hučuje pravé cestě wedoucí k spasení?

Pravé cestě k spasení wedoucí w hučuje nás náboženství.

4. Co jest náboženství?

Náboženství jest wíra w Boha, a život dlé wíry této Bohu posvěcený.

Žalm 73, 25. 26.

Náboženství jest na světě wíc. Ku př.

1. Bohanské, dlé něhož lidé w myšleným aneb stvořeným, aneb právě rukama lidskýma udělaným bytíem (modlám) božskou čest wzdávají. *Modloslužba.*

Žalm 115, 4—8.

Bohanů počítá se na světě wíc 700 millionůw.

2. Židowské, jehož půwodcem byl Mojžiš, 1500 roků před narozením Krista Pána. Ono obsaženo jest w starém

zákoně a w tak zwaném Talmudě *). Židovské náboženství wztahuje se ku křesťanskému, jako prorocství k naplnění. Co w starém zákoně slíbeno, to jest w novém již slawně splněno.

Jan. 1, 17.

Wšech židů jest na světě wšse 7 millionůw.

3. Mohamedánské. Tohoto půwodce byl Mohamed (600 roků po narození Krista Pána.) Ono jest obsaženo w Koraně, a učí sice wíce w jednoho Boha (Allah), ale nic nezná o Spasiteli. Náboženství toto mnohoženství dowoluje, o věčném životě tělesně smýšlí, Mohameda za nejwětšího proroka Božího považuje.

II. Jan. w. 7.

Mohamedánů na světě čítá se asi 160 millionůw.

4. Křesťanské, jedině pravé a dokonalé. Jeho půwodce jest Ježíš Kristus, Syn Boží, Spasitel a Wykupitel lidí.

I. Kor. 3, 11.

Wšech křesťanů na světě jest wšse 370 millionů.

5. Proč pravíš, že jest křesťanské náboženství jedině pravé a dokonalé?

To proto pravím, poněwadž jen křesťanské náboženství nás učí věřiti i w Boha pravého, i w Ježíše Krista.

Jan. 17, 3.

6. Odkud pochází náboženství?

Náboženství nepochází z rozumu lidského, ono jest dar Boží. Lidé sami od sebe nemohli poznati Boha newiditelného — ale Bůh se lidem zjewil.

7. Jako zjewil se Bůh lidem?

Bůh zjewil se lidem sřze hlas swědomí (1. Tim. 2, 14. 15), sřze skutky stwoření (Žalm 19, 2), sřze

*) Talmud jest kniha, kterou židovští kněží k wyhwětkeni starého zákona sestawili.

život celých národů i jednotlivých lidí (St. Ap. 17, 26—28.); obzvláště ale zjevil se Bůh w slovu swém sfrze lidí Duchem jeho wedené (II. Pet. 1. 21.), nejúplněji ale zjevil se w Synu swém Ježíši Kristu (1. Jid. 1, 1.)

8. Kde nalezáme zjemené Slovo Boží?

Zjemené Slovo Boží nalezáme w Písmě swatém, kteréz proto i Slovo Boží sluje. (Biblí.)

Jan. 5, 39. — II. Tim. 3, 16.

9. Na kolik částek dělí se Písmo swaté?

Písmo swaté dělí se na dvě částky, totiž: na Starý a na Nowý zákon.

Starý zákon zahrnuje w sobě ty knihy Písma swatého, které před narozením Kristovým sfrze Mojžíše, proroky a jiné Duchem Božím pužené lidi sepsány byly, a které lidu izraelskému daný zákon, jako i zaslíbení o Kristu Spasiteli obsahují.

Nowý zákon záleží z těch knih, které po narození Kristovém sfrze ewanjelisty a apostoly Páně pomocí Ducha swatého sepsány byly, a které w Kristu Ježíši zjemenou milost Boží zvěstují.

10. Kterak dělí se knihy Starého zákona dle hodnoty?

Knihy Starého zákona dělí se dle hodnoty na kanonické a na apokryfické knihy. Kanonické knihy obsahují nepodvodné a pravé Slovo Boží, a jsou proto pramen a pravidlo wíry i života nasseho; apokryfické pak, ačkoli s mnohým a dobrým užitkem čísti se mohou, předce s Písmem swatým nemají té wážnosti, aby za pramen a pravidlo wíry a života nám sloužiti mohly.

11. Kterak dělí se knihy Starého zákona podle obsahu?

Knihy Starého zákona dělí se podle obsahu na historické (dějepisné), učebné a prorocké.

Historické knihy jsou: 5 knih Mojžíšových, kniha Jozue, kniha Soudu, kniha Rut, 2 knihy Samuelovy, 2 knihy Královské, 2 knihy Paralipomenon, kniha Ezdrášova, kniha Nehemiášova, kniha Ester, spolu 16.

Učebné knihy jsou: kniha Jobova, kniha Žalmů, kniha Příslovi, Kazatel a Píseň Salamounova, spolu 5.

Prorocké knihy jsou: Izaiáš, Jeremiáš s Pláčem Jeremiášovým, Ezechiel, Daniel (4 větší proroci), dále: Dzeáš, Joel, Amos, Abdiáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Abakuf, Sofoniáš, Aggeus, Zachariáš a Malachiáš (12 menších proroků), spolu 16.

12. Které jsou apokryfické knihy Starého zákona?

Apokryfické knihy Starého zákona jsou následující: Tobias, Modlitba Manasjesova, Judit, Baruch, Přídankové k proroctví Danielovu, 2 knihy Ezdrášovy, Přídankové ku knize Ester, 3 knihy Machabejské, kniha Moudrosti a Sirach, spolu 13.

13. Kterak dělí se knihy Nového zákona dle obsahu?

Knihy Nového zákona dělí se dle obsahu též na historické, učebné a prorocké.

Historické knihy jsou: Ewangelium Sw. Matouše, Marka, Lukáše, Jana a Skutkové Sw. Apostolů, spolu 5.

Učebné knihy jsou: Epistola sw. Pawla k Římanům, 2 Ep. Sw. Pawla ku Korintským, Ep. Sw. Pawla ku Galatským, Ep. Sw. Pawla k Efezským, Ep. Sw. Pawla k Filipenským, Ep. Sw. Pawla ku Kolosenským, 2 Ep. Sw. Pawla k Tessalonicenským, 2 Ep. Sw. Pawla k Timoteovi, Ep. Sw. Pawla k Titovi, Ep. Sw. Pawla k Filemonovi, Ep. Sw. Pawla k Židům, Ep. Sw. Jakuba, 2 Ep. Sw. Petra, 3 Ep. Sw. Jana, Ep. Sw. Judy, spolu 21.

Prorocká kniha jest: Zjevení Sv. Jana.
Všech knih Nového zákona jsou kanonické.

14. Čemu se učíme ze Slova Božího?

Ze Slova Božího učíme se poznati Boha, jeho svatý zákon a spasitelnou milost.

Jan. 1, 17. — Tit. 2, 11.

I. ☉ Bohu.

15. Co nás o tom přesvědčuje, že Bůh jest?

O tom, že Bůh jest, přesvědčuje nás :

1. Svět tento a jeho trvání.

Žid. 3, 4.

2. Porádek světa krásný.

I. Mojš. 8, 22.

3. Celý život náš zemnitřní i vnitřní.

St. Ap. 17, 28.

4. Písmo svaté.

II. Mojš. 20. 1. 2. — Žalm 14, 1.

16. Co jest Bůh?

Bůh jest nejvyšší a nejdokonalejší Duch.

Jan. 4, 24. — Žalm 113, 4. 5.

17. V čem se zjevuje dokonalost Boží?

Dokonalost Boží zjevuje se v tom, že jest věčný (Žalm 90, 2.), svatý (Žalm 5, 5.), nejmoudřejší (Řim. 11, 33.), spravedlivý (Řim. 2, 6.) dobrotivý (Žalm 145, 8. 9. 15. 16.), všemohoucí (Luk. 1, 37.), vševědoucí (Žalm 139, 1—4. — Luk. 12, 2.), všudy přítomný (Žalm 139, 7—10.)

18. Co vyznáváme o Bohu?

O Bohu vyznáváme, že jest Stvořitel světa všemohoucí.

I. Mojš. 1. kap.

19. Která jsou nejpřednější stvoření Boží?
Nejpřednější stvoření Boží jsou anjelé a lidé.

20. Co jsou anjelé?

Anjelé jsou blahoslavení duchové, kteříž w nebesích přebývají a rozkoš svou w oslawování Božím i w napomáhání spasení duší věřících mají.

Žid. 1, 14. — Žalm 34, 8. — Lut. 15, 10.

21. Co učí Písmo Swaté o stvoření člověka?

O stvoření člověka učí Písmo Swaté, že na počátku stvořil Bůh Adama a Evu, od nichž celé pokolení lidské pochází, stvořil pak člověka k obrazu a podobenství svému.

I. Mojš. 1, 27.

22. W čem záleží tento obraz Boží?

Tento obraz Boží záleží w známosti vůle Boží, w newinności, w swobodné vůli, w nesmrtečnosti a w panování nade vším stvořením.

I. Mojš. 1, 26. — Efez. 4, 24.

23. Zachovali-li první lidé tento obraz Boží?

První lidé tento obraz Boží nezachovali; ale svěsti se dali k newěře a neposlušnosti proti Bohu; zhřešili a tak strze hřích utratili obraz Boží. (Historia pádu. I. Mojš. 3, 1—6.)

24. Co jest tedy hřích?

Hřích jest přestoupení zákona Božího.

I. Jan. 3, 4.

25. Od kudy possel hřích?

Hřích possel od dábla swoditele, který s některými anjely od Boha odpadl a nepřitelem Božím i všeho dobrého se stal.

I. Jan. 3, 8. — Jan. 8, 44.

26. Které byly následky prvního hříchu?

Následky prvního hříchu byly tyto: 1. první lidé utratili slávu jim přisvojenou (obraz Boží) a podrobení byli bídě a smrti; 2. celá přiroda spolu s člověkem upadla do bídě a marnosti (I. Měj. 3, 14, 17, 18. — Řím. 8, 19. — 22.); 3. po prvních rodičích zdědili všichni potomkové jejich hřích a poškozenost, dle které jest každý člověk tu zlému nakloněný a k dobrému nezpůsobilý již od narození svého. Toto jmenujeme dědičným hříchem.

Řím. 5, 12. — Žalm 14, 3.

27. Je-li kromě dědičného hříchu ještě i jiný hřích?

Kromě dědičného hříchu jest ještě i skutečný aneb zúmyslný hřích, jehož se sami winnými stáváme, kdž myšlením, mluvením a činěním aneb zanedbáváním přestupujeme zákon Boží. (Desatero přikázání B.)

Mat. 15, 19. — Efej. 4, 29. — Gal. 5, 19—23. — Jak. 4, 17.

28. Odpustil-li Bůh od něho odpadlé lidi?

Bůh od něho odpadlých lidí neopustil; ba právě ačkoli lidé newěřou a neposlušností svou vždy více se odvraceli od něho, on w lásce své nekonečné uzavřel je wšoupiti.

Efej. 1. 3—5.

29. Co to znamená: Bůh zdržuje svět?

Bůh zdržuje svět, to znamená, že on všemohoucností a láskou svou působí, aby svět tento trval, a že všescka stvoření zaopatřuje tím, čehož potřebí mají.

St. Ap. 14, 17. — Žalm. 145, 15. 16. — Mat. 6, 32.

30. Co to znamená: Bůh řídí svět?

Bůh řídí svět, to znamená, že on všescko podle moudré a otcovské rady své spravuje, že nás milostivě požehnáva,

před nebezpečnostím ošťihá, w soužení těšivá, ze všeho zlého wysvobozuje.

Mat. 10, 29. 30. — Žalm. 37, 5. — Žalm. 23.

31. K čemu nás zavazuje tato milost Boží otcovská?

Tato otcovská milost Boží zavazuje nás k tomu, abychom Otce nasseho nebeského srdečně milovali, přikázání jeho ochotně plnili, a w něho samého pevně doufali.

Mat. 22, 37—40. — I. Jan. 5, 3. — Žalm. 118, 9.

32. Můžeme-li to my hříšní lidé sami ze sebe?

To my hříšní lidé sami ze sebe nemůžeme, k tomu vede nás teprw víra w Pána a Spasitele nasseho Ježíše Krista.

Jan. 14, 6.

II. O Ježíši Kristu.

33. Co znamenají jména Spasitele nasseho?

Je ži š znamená Spasitele, Wykupitele, poučevadž nás spasil a wykoupil od hříchů našich.

Mat. 1, 21. — Inf. 19, 10.

Kristus (Mesšias) znamená totiž, jako pomazaný, po-
něvadž Pán Kristus pomazán byl od Boha Duchem svatým,
jako od Boha wyvolený jediný a věčný prostředník. Proto
také pravíme, že je Kristus nejvyšší prorok, král a kněz.
(Trojí úřad Kristův.*)

St. Ap. 10, 38. — Mat. 16, 16.

*) Úřad prorocký, dle něhož nám Boží pravdu úplně zvěstoval (Jan 6, 14.); 2. úřad kněžský, (biskupský) w němž sám sebe za hříchů celehó světa obětował (Žid. 7, 26, 27.); 3. úřad královský, jehož moci a milostí nad námi panuje a nám věčnou slávu dá. (Mat. 28, 18—20. — Kol. 3, 3. 4.)

34. Proč sluje Ježíš Kristus jednorozeným Synem Božím?

Ježíš Kristus proto sluje jednorozeným Synem Božím, poněmadž jest od Otce od věčnosti zplozený, Bohu Otci rovný a tak tedy pravý Bůh.

Jan 3, 16. — 10, 30. — Kol. 2, 9. — I. Jan 5, 20.

35. Kterak ale stal se Syn Boží naším prostředníkem?

Syn Boží naším prostředníkem tak se stal, že se stal pravým člověkem, nám ve všem podobným kromě hříchů, nebo počat jest z Ducha svatého, narozen z Marie Panny.

Gal. 4, 4. — I. Petr. 2, 22. — Žid 4, 15.

36. Které jsou znamenitější příběhy jeho života?

Znamenitější příběhy jeho života jsou následující: Narodil se za čas panování římského císaře Augusta v městčku Betlémě. (Luk. 2, 1—21.) Po svém narození hned k bídám přivykal, s matkou před Herodem, králem židovským, do Egypta maličký utíkal. (Mat. 2, 1—23.) Ve dwa náctém roku hádal se s doktory v chrámě Jeruzalemském, byl vždy poddán rodičům svým a prospíval věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí. (Luk. 2, 41—52.) V třicátém roku byl pokřtěn v Jordáně od Jana Křtitele (Mat. 3, 13—17.), od ďábla na poušti pokoušen (Mat. 4, 1—11.) potom pak chodil, dobře čině, učil a volal ku království Božímu. (Mat. 11, 5.) Od Židů zrazen, od Piláta odsouzen, trpěl, umřel na kříži, pohřben jest (Mat. kap. 26 a 27. — Marka kap. 14 a 15. — Luk. kap. 23 a 24. — Jan. kap. 18 a 19.) Stoupil do pekla, třetího dne vstal z mrtvých (Mark. 16. Mat. 28. Luk. 24. Jan. 20.) a v den čtyřicátý vstoupil na nebesa. (Mark. 16, 14—16. Skut. Ap. 1, 11.)

37. V kolikých stavech představuje nám Písmo svaté Krista Pána?

Písmo svaté představuje nám Krista Pána v dvojitěm stavu a sice v stavu poníženém, v němž nasse bídu nese, a v stavu povýšeném, v němž slávu svou nám připravuje.

K stavu jeho poníženému příslouchá: jeho chudobné narození, jeho utrpení, jeho křížové trýznění, jeho smrt, jeho pohřbení.

K jeho povýšenému stavu příslouchá: jeho sstoupení do pekla, jeho z mrtvých vstání, jeho na nebe vstoupení, jeho sedění na pravici Otce všemohoucího, jeho opětné přijetí k soudu.

Fil. 2, 6—11.

38. Od čeho nás vykoupil Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus vykoupil nás zlořečené a zatracené lidi ode všech hříchů, od smrti věčné a od moci dábelské.

Rol. 1, 14. — Efez. 2, 5. — I. Kor. 15, 55. 57. — I. Jan. 3, 8.

39. Čím nás vykoupil Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus vykoupil nás ne zlatem, ani stříbrem, ale svou svatou a předrahou krví, a svým nevinným umučením a smrtí.

I. Petr. 1, 18. 19.

40. Jakového dobrodiní jsme se účastnými stali skrze vykoupení Kristovo?

Skrze vykoupení Kristovo jsme se účastnými stali věčné spravedlnosti, nevinnosti a svatosti, čili věčného blahoslavenství.

I. Kor. 1, 30.

41. Čehož jest nám k tomu potřebí, abychom tohoto blahoslavenství dosáhli?

K tomu potřebí jest nám víry v tohože Spasitele a k této víře vede nás Duch svatý.

III. **○** Duchu svatém.

42. Kdo jest Duch svatý?

Duch svatý jest třetí osoba v nerozdílném Božství, jest Duch Otce i Syna, a tak tedy s oběma pravý Bůh, požehnaný na věky.

Jan. 15, 26. — Gal. 4, 6.

43. K čemu potřebujeme my Ducha svatého?

My k tomu potřebujeme Ducha svatého, aby nám k tomu spasení, které se nám v Kristu Ježíši stalo, strze pravou, životem víru dopomohl, nebo my ze svého vlastního rozumu a moci nejsme způsobní v Krista Pána věřit a k němu přijít.

I. Kor. 12, 3.

44. Na koho byl Duch svatý nejpředněji seslán?

Duch svatý podle zaslíbení Páně nejpředněji seslán byl na apoštoly Páně v Jeruzalémě shromážděné, kteříž puzeni Duchem tímto, založili církev křesťanskou.

St. Ap. 1, 4, 8.

45. Kde působí Duch svatý posvěcení naše?

Duch svatý působí posvěcení naše obzváště v církvi křesťanské.

St. Ap. 2, 38 — Efej. 2, 19–22.

IV. ① cirkwi křesťanské.

46. Co jest církev křesťanská?

Církev křesťanská jest společnost lidí pokřtěných a věřících w Krista, Spasitele světa.

47. Jaká jest církev tato podle wyznání našeho?

Tato církev jest podle wyznání našeho swatá, obecná, křesťanská.

48. Proč sluje swatá?

Swatá sluje proto, poněwadž Duch swatý w ní panuje, a údý její posvěcuje.

Efez. 5, 25—27.

49. Proč sluje obecná?

Obecná proto sluje, že podle rozkazu Pána Jezukrista po všem světě se rozširuje, a Duch swatý w cirkwi té, všech národů w jednotu wiry shromazduje.

Mat. 28, 19. — Efez. 4, 3—6. — Jan. 10, 16.

50. Proč sluje křesťanská?

Křesťanská proto sluje, poněwadž jest Kristus její hlawa, kteráž jí zdržuje, spravuje a hájí.

Efez. 1, 22. 23. — I. Kor. 3, 11.

51. Je-li tato církev křesťanská i w skutečnosti toliko jedna?

Ačkoli jest církev křesťanská toliko jedna, však předsedna během časů na wíc částek aneb podcirkwí se rozvětвила.

52. Které jsou tyto podcirkwe křesťanské?

Tyto podcirkwe křesťanské jsou: katolická a ewanjelická. Katolická církev opět dělí se na římsko-katolickou (latinskou, západní) a na řecko-katolickou (východní)

církew. Řecko-katolická církev také na dvě částky se dělí a sice na sjednocenou (která s církví římsko-katolickou v tom jest sjednocena, že římského pápeže za viditelnou hlavu církve považuje) a na nesjednocenou (pravoslavnou, řeckowýchodní.)

53. Na kolik částek aneb wyznání dělí se církev ewanjelická?

Ewanjelická církev dělí se na tři částky aneb wyznání a sice: na ewanjelickou církev augšpurského wyznání (luteránskou), na ewanjelickou církev helwetského wyznání (kalwínskou, reformowanou) a na anglickou církev.

54. Ku které z těchto církví přiznáváme se my?

My se přiznáváme k ewanjelické církví augšpurského wyznání čili luteránské.

55. Proč se jmenuje církev naše ewanjelickou?

Naše církev proto se jmenuje ewanjelickou, že Ewanjeliium Boží, to jest Písmo Swaté, obzvláště pak Nowý Zákon za jediné pravidlo wíry a života pokládá.

Řim. 1, 16. — I. Kor. 3, 11.

56. Proč se jmenuje církev naše ewanjelickou augšpurského wyznání?

Naše církev proto se jmenuje ewanjelickou augšpurského wyznání, poněwadž se přiznává k tomu wyznání wíry křesťanské, které roku 1530. dne 25. júna w městě Augšpurku před císařem německým Karlem pátým a knížaty světskými a duchowními wěřejně přečteno bylo.

57. Zdaliž se církev naše ještě i jinaké jmenuje?

Dwřsem; naše církev jmenuje se ještě

1. i protestantskou, poněvadž ona, jako to otcové naši roku 1529. na sněmě w městě Spajer učinili, jessťe wždycky proti wsselikému učení, jenž Slowu Božimu odporuje, jako i proti wsselikému násilí we věcech swaté wíry a swědomí křesťanského protestuje, čili na odpor se postawuje.

2. Zmenována bhwá církew nasse i luteránskou z té přičiny, že ty zásady drží, podle kterých blahé paměti Dr. Martin Luter s pomocníky swými učení Kristowo k jeho půwodní čistotě opět přiwedl.

58. Kdo byl Dr. Martin Luter?

Martin Luter byl syn bohabojných, awššak chudobných rodičů. Narodil se dne 10. Nowembra roku 1483 w městěčku Ešlébii. Sedňž byl 14-roční, poslal ho otec jeho do šskoly Magdeburgské a později do latinské šskoly Trantistánu w Eise-achu. Po skončení těchto šskol odebral se (r. 1501.) na wšskolé šskoly Erfurtské, kde (r. 1505) do kláštera augustinského řádu wstoupil, a tak mnichem se stal. Pro swou wšskolou wzdělanost a hlubokou pobožnost pomolan byl (r. 1508) za profesora na wšskolou Wittenbergskou, kterou Moudrý Bedřich, kníže saský, w nowě založil byl. Roku 1510 učinil z powěření řádu swého cestu do Říma, a tam wlastníma očima přeswědčil se o zkaženosti, w církwi římsko-katolické panující. — W kláštere erfurtském nim nalezene a pilně čítané Pišmo swaté, w Římě nadobudnuté smutné zkuffenosti, a naposledy ošklivé prodávání odpustných listků, co w jeho kraji jistý Jan Tecel, mnich dominikánský způsobem na nejwšš pohorššliwým provozowal — to wššeko zawdalo Luterowi přičinu k tomu, aby jako reformátor čili napravitel a obnowitel církwe křesťanské wšstoupil. Proto přibíl dne 31. Oktobra r. 1517. na chrámě wittenbergském 95 wět čili průpowědi proti neřádu tomuto záhubnému, a tak dílo reformace začal.

Na to jej papež z církwe wyhobcowal, on ale papežský list jej wyhobcující (bullu) wěřejně spálil (r. 1520.) R. 1521

na sněmě we Wormsu swatou věc nepořivorněného Ewan-
gelium před knížaty světskými i duchovními důstojně a zmu-
žile bránil. O 4 roky později (roku 1525) wstoupil do
řtawu manželského s Kateřinou z Bory, s kterouž w lásce
pobožně šťastně žil. (R. 1529 byl krajinský sněm w městě
Spajer, kde ewanjelici jméno protestantůw obdrželi, r. 1530
ale w městě Augšpurk, kde wyznání ewanjelikůw veřejně pře-
čteno bylo). Luter umřel dne 18. Februára 1546 w rodisku
swém Žilébii, pochowáu ale byl w chrámě Wittenbergském,
w němž čisté Ewanjelium Kristowo moci velikou byl kázáwal.

59. Kdo byl nejwěrnějšším spolupracovní-
kem Dra M. Lutera?

Nejwěrnějšším spolupracovníkem Dra M. Lutera byl
Filip Melancton (nar. 1497, zemřel 1560) muž wy-
soce učení, tichý a hluboce nábožný.

60. Byli-li již před Luterem mužowé, kteří
se u silowali reformaci církwe přewěsti?

Owssem; takito mužowé byli Petr Wald we Fran-
coufsku (w 12. století), Ján Wiklef w Anglicku (w 14.
století) a Jan Hus w Čechách (w 15. století), awšak teprw
95 wět Luterowých bylo w řtawě z Boha pocházející dílo
reformace k zdatilemu wšledku přiwěsti.

61. Kterak powstala ewanjelická církew hel-
wetského wyznání?

Ewanjelická církew helwetského wyznání powstala násled-
kem podobného neohroženého wystoupení Ulrika Wing-
liho a po něm Jana Kalwina w Helwécii čili w
Šwýcarsku.

62. Co znáš o údalostech církwe ewanjelické
we vlasti našší uheršské?

Nauky Luterowý (s kterými se obzúámili mužowé uheršští,
wysoké řstoly Wittenbergské nawšstěwující jako i početní kupci

s Německem obchod vedoucí) velmi skoro přineseny byli do vlasti naší, a s takou rychlostí se rozšiřovali, že nawzdor těm nejpřísnějším zákonům, proti ewanjelíkům wynešeným, w krátkém čase nejwětší částka obywatelstwa vlasti naší k církwi ewanjelické se přiznawala.

Nawšak církew nasse hned od počátku těm nejzuřiwějším pronásledowáním byla wystawená. Nepřátelé její, moc w rukách swých majíce, wssemožně se wyhnasnažowali, ewanjelíkům úplně wypleniti. Odjímali jim chrámy, wytwárali je ze wssech úřadů, sužowali je často na způsob nejukrutnější, jen aby přestoupili k církwi římské, křiwě obžalowali knězi a učitelé jejich, uwrhli jich do žalářů, odsoudili je na Galeje k potupné práci otroků — tak že wssem milosrdenstwí Hospodinowo je to, že církew nasse až do konce newyhynula we vlasti naší.

S panowáním Jozefa II. a Leopolda II. nastali ewanjelíkům duowé lepšší. Zákonný článek 26. z roku 1791 potvrzuje dáwná práwa ewanjelíkům (že totiž náboženstwí své swobodně wyznáwati, školy a chrámy zakládati, učitelé a kazatelé powoláwati mohou, a že we věcech církewních jen od swých wlastních církewních předstawených záwiseti mají). Roku 1848 přislíbena byla (w zákonném článku 20.) úplná rownowprávnošt s církwi římsko-katolickou, ale tato rownowprávnošt teprw 53. zákonným článkem z roku 1868., a to též jen částečně w život uwezena jest.

63. Které jsou rozdíly mezi církwi ewanjelickou a římsko-katolickou?

Rozdíly mezi církwi ewanjelickou a římsko-katolickou jsou následující:

1. (Co se prawidla wíry a života dotýká.) Církew katolická kromě Písma Swatého i tradici (t. j. ústní zpráwy) pokládá za prawidlo wíry a života — kdežto církew ewan-

jelická Písmo swaté za jediné, dostatečné a božské pravidlo wíry a žiwota uznává, a tak tedy tradici zawrhuje.

II. Petr. 1, 19—21.

2. (Co se čtení Písma sw. dotýká.) Církew katolická Písmo swaté čísti zapovídá — ewanj. církew to každému dopouští, ba právě nakládá.

Jan. 5, 39.

3. (Co se ospravedlnění dotýká.) Církew katolická učí, že si člověk dobrými skutky (jaké jsou obzvláště: dávání almužny, postění se, putování na tak zwaná swatá místa, pouhé poslouchání omíše atd.) spasení věčného wyzískati může, nasse církew učí, že člověk spravedliv a spasen učiněn bývá darmo milostí Boží skrze wíru w Ježíše Krista.

Rim. 3, 24. — Efez. 2, 8. 9.

4. (Co se hlavy církwe dotýká.) Církew katolická drží římského papeže za náměstníka Kristowa, a tak tedy za widitelnou a neomylnou hlavu církwe, — nasse ewanj. církew toto učení zawrhuje, a učí, že Ježíš Kristus, Syn Boží, kterýchž církew swou založil, zdržuje a řídí, jest jediná, newiditelná hlava církwe.

Efez. 1, 22. — Mat. 28, 20.

5. (Co se wzývání swatých dotýká.) Církew katolická wzývá swatých, jakožto přímlovců nassích u Boha, a obrazům jejich zvláštní úctu proukazuje — ewanj. církew swatých, to jest bezhříšných lidí nezná, a wzývá jediné Boha we jménu Kristowém.

I. Jan. 2, 1. 2. — Jan. 4, 24.

6. (Co se swátosti dotýká.) Církew katolická má sedm swátostí, totiž: křst swatý, wečeři Páně, birmování, zpověď, staw kněžský, staw manželský a poslední pomazání, — ewanj. církew jen dvě swátosti přijímá, totiž křst swatý a wečeři Páně, poněwadž Pán Kristus toliko tyto dvě ustanovil.

7. (Co se přísluhování večere Páně dotýká). Cirkew katolická welebnou večerí Páně jen pod jedným způsobem, totiž pod způsobem poswátného chleba přísluhuje, — ewanj. cirkew ale podlé zjewného rozkazu Páně i poswátný kalich podává, a tak tedh večerí Páně pod obojím způsobem přísluhuje.

Mat. 26, 27.

8. (Co se poswátného chleba a wina dotýká). Cirkew katolická učí, že chléb a wino při večerí Páně po poswěcení přestává býti chlebem a winem, tak že se proměňuje w pravé tělo a prawou krew Kristowou, ewanj. cirkew učí, že chléb zůstává chlebem, a wino winem, ale že člověk pod a s poswátným chlebem a winem přijímá pravé tělo a prawou krew Kristowou.

I. Kor. 10, 16.

9. (Co se zpowědi dotýká). Cirkew katolická nakladá ussní zpowěd t. j. wypočítování jednotliwych hříchů zpowědnímu otci do ussí, ewanjelici zpowídají se wečejně, hlasitě a wsseobecně.

Žalm. 19, 13.

10. (Co se manželství kněží dotýká). Cirkew katolická kněžím ženiti se zapowídá, ewanjelická dowoluje.

I. Tim. 4, 1—3.

11. (Co se služeb Božích dotýká). Cirkew katolická služby Boží w latinšké řeči wykonává, ewanjelická cirkew ale při wssch službách Božích jazyka materinského užívá.

I Kor. 14, 19.

12. (Co se posledních wěcí dotýká). Cirkew katolická učí, že dusse lidská po smrti člověka do očistce přijde, ewanjelická učí, že Duch nawrátí se rowno k Bohu.

Kaz. 12, 7. — Luk. 16, 22.

13. (Co praví církev tyto samy o sobě?) Církev katolická považuje se za samospasitelnou; církev naše věří sice, že jest ona pravá církev, nebo se ve všem Ježíše Krista přidržuje, avšak ona pro víru nikoho neztrácuje.

Rim. 14, 4.

64. Který rozdíl panuje mezi církví naší a ewanjelickou helwetského wyznání?

Mezi církví naší a ewanjelickou helwetského wyznání panuje hlavně ten rozdíl, že kdž my učíme, že Bůh w milosti své wšechy lidi k spasení powolal, církev helwetského wyznání twrdí, že Bůh některé z lidí ku spasení, některé pak ku zatracení věčnému předzřídil, dále, že církev helwetského wyznání přítomnost těla a krve Páně při welebné večeri zapírá.

I. Tim. 2, 4.

65. Kde nalezáme wšechy rozdíly tyto poznačené?

Wšechy tyto rozdíly naznačené nalezáme w symbolických čili wěrowyznanských knihách církwě naší, jichžto pět jest: 1. Angšpurgské Wyznání. 2. Obrana tohože Wyznání. 3. Články Šmalkaldské. 4. Malý a wětší Katechismus Luterůw. 5. Kniha swornosti.

66. Nemají-li tyto rozdílné církwě žádného společného wyznání?

Rozdílné tyto církwě owšem mají společné wyznání, totiž snesení aposstolské aueb wyznání wiry obecné křesťanské.

67. Kterak působí w nás Duch swatý naše poswěcení?

Duch swatý působí w nás poswěcení naše strze modlitbu, Slowo Boží a welebné Swátosti, jakožto prostředky milosti.

68. Co jest modlitba?

Modlitba jest srdečné rozmlouvání se člověka věřícího s Bohem, a podle obsahu: prosba, díkčinění, chvála a přimluva za jiných. — Kdo se ve jménu Pána Ježíše modlí k Otci nebeskému ve všech potřebách svých, ten vyslyší se. (III. částka Lut. Kat.)

Žalm 19, 15. — Jan. 16, 23.

69. Co jest Slovo Boží?

Slovo Boží jest zjavená vůle Boží, jakož ona k našemu spasení v Písmě svatém obsažena jest. — Poněwadž se nám toto slovo Boží obzvlášť v chrámě Páně při službách Božích zvěštuje, proto máme chrám Páně pilně navštěvovati, slowem Božím se vzdělávati, ním se ku všemu dobrému posilňovati, a v naději spasení věčného zmocňovati. (Cirkovní rok.)

Jan. 5, 39. — Kol. 3, 16. — Žalm 119, 105.

V. **Swátostech.**

(IV. a V. částka Lut. Kat.)

70. Co jest swátost?

Swátost je swatý, samým Kristem ustanowený skutek, při kterém se s krze widitedlné, se slowem Božím spojené věci, newiditedlný dar milosti Boží podává.

71. Koliť swátosti ustanowil Pán Kristus?

Pán Kristus ustanowil dvě swátosti, totiž křt swatý, a welebnou wečeři swou.

Mat. 28, 18—20. — Mat. 26, 26—28. — Luk. 22, 19—20. — I. Kor. 11, 23—25.

72. Co jest křt swatý?

Křt swatý jest Kristem ustanowený swatý skutek, při němž lidé prostředkem wody se slowem Božím spojené do

církve křesťanské přijati bývají a milosti Boží účastní se stávají.

73. Co se od nás k tomu vyhledává, abychom se milosti Boží při křtu svatém účastní stali?

K tomu se od nás vyhledává, abychom víru v troj-jediného Boha wyznali, a spolu slibovali, že podle této víry pobožně živi budeme.

Kol. 2, 12.

74. Či my tento slib při křtu svatém sami činíme?

Nikoli; nebo malé děti víru svou wyznati a slib učiniti nemohou; ale činí to na místo nás křtní rodičové.

75. Mají-li tedy i malé děti křtěny býti?

Ovšem, i malé děti mají býti pokřtěny, nebo Pán Kristus i malíčké děti wolal k sobě a zaslíbil jim království nebeské.

Mark. 10, 14.

76. Kdy potom děti onen slib samy vyslovují a obnovují?

Děti onen slib při konfirmaci vyslovují a obnovují.

77. Co jest tedy konfirmace?

Konfirmace jest samostatné a dobrowolné obnovení a potvrzení křtní smlouvy skrze křtní rodiče na místo nás učiněné.

78. Kterak se to děje?

To se tak děje, že mladí křesťané, v náboženství křesťanském náležitě vyučeni, veřejně před církví víru svou v trojjediného Boha wyznávají, a tomuto Bohu stálou věrnost až do smrti slavnostně přislíbují, načež modlitbou a vzklá-

daním ruky do společnosti dospělých křesťanů přijatí a k welebné večeři Páně po prvněkrát připouštění bývají.

Rol. 2, 6. 7.

79. Co jest večeře Páně?

Wečeře Páně jest pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Krista pod způsobem posvátného chleba a vína nám k jedení a pití od samého Krista ustanovená.

I. Kor. 10, 16.

80. Jaký užitek působí užívání večeře Páně?

Užívání večeře Páně působí to, že sřeze tělo Kristovo, za nás na smrt vydané a sřeze krev Kristovu na odpouštění hříchů našich vylitou, dává nám milost Boží, odpouštění hříchů, posilňuje nás w spravedlnosti, utvrzuje w naději života věčného.

Jan. 6, 54—56.

81. Zdaliž každý dosahuje těchto dobrodiní?

Těchto dobrodiní jen ten dosahuje, kdo hodně požívá těchto nebeských darů.

I. Kor. 11, 29.

82. Co máme tedy činiti, abychom hodně užívatí mohli večeře Páně?

Abychom welebné večeře Páně hodně a k spasení svému užívatí mohli, musíme se k stolu Páně přiblížovati srdcem věřícím a fajícím, musíme Boha srdečně prositi, aby nám hříchů naše pro Krista odpustil a s bližním se smířiti.

Mat. 5, 23, 24.

83. Co nás k tomu způsobné činí?

K tomu způsobné nás činí pravá zpověď.

84. W čem záleží zpověď?

Zpověď záleží w tom, že se člověk podle zákona Božího zřekuje, hříchů své uznává a wyznává, polepsšení slibuje,

Boha o milost prosí, a na to od **Nežebníka Páně** rozhrěšeni we jménu **Otce, Syna i Ducha swatého** přijímá.

I. Kor. 11, 28. — II. Kor. 5, 20. — Mat. 16, 19.

85. **Jako se má křesťan po užíwání welebné wečeře Páně chowati?**

Bo užíwání welebné wečeře Páně má křesťan ustawičně za dosaženou velikou milost Boží děkowati, na své swaté sliby učiněné pamatowati a w celém životě o to se wchnasnažowati, aby se milosti Boží srdečným následowáním Pána Ježíše hodným, a tak pravého štěstí zemského a jednou blahoslawností wěčného účastným stal.

86. **Co nás na konci života zemského očekává? Na konci života zemského očekává nás smrt.**

87. **U co nás po smrti očekává?**

Bo smrti očekává nás z mrtvých **wzkříšeni**, potom pak soud Páně a život wěčný.

II. Kor. 5, 10. — Gal. 6, 7.

88. **W čem bude záležeti život wěčný?**

Život wěčný bude záležeti pro dobré a wěřící w radosti a blahoslawností wěčném (nebe), pro zlé pak a nevěřící w trápení a zatracení wěčném (peklo).

I. Kor. 2, 9. — Mat. 25, 34. 41. 46.

89. **K čemu nás to má pobizeti?**

To nás k tomu má pobizeti, abychom **wždycky s bázní a křesením spasení své konali**, Bohu i Kristu wěrní byli, tak jednou forunu života dosáhli.

Tim. 6, 12.— II. Tim. 4, 7, 8.— Žjw. 2, 10. — Žjw. 3, 11.

Přídavek.

Odpůtanka před konfirmací.

Nejmilejší Rodičové! Drazí domácí! Nastal mi ten přestavň a slavnostň den, w němžto swou křstň smlouwu obnoviti, prvním přijmáním welebně wečeře Páně potwrditi a do společnosti dospělých křestanů přijat (—a) býti mám. Kromě milostiwého Hospodina zvláště Wám to děkowati mohu, že jsem cile tohoto dosáhl (—la). Proto Wám srdečně děkuji za Wáši lásku a trpěliwost rodičovskou, kterou ste mi od prwního okamženi až posawád hojně proufázowali. Odpusťte mi, prosím Wás, wsecko to, s čím jsem Wás mnoho-krátě zformucowal (—la). Slibuji Wám swatě, že se chci wssemožně usilowati, abych se wáši dalšši lásky a zalibentí Otce mého nebeského hodným (—nou) stáwal (—la). K tomu rač mi dopomáhati Bůh Otec, Syn i Duch swatý, požehnaný na wěky wěků. Amen.

Odpůtanka před každou wečeří Páně.

Milí Rodičové! Drazí domácí! Ubírám se k welebně wečeři Páně; při tom s bolešti se rozpominám na to, že jsem Wás swou neposlušností, lehkomyslností a newděčností mnohonásobně hněwal (—la) a tak Boží přikázani přestoupil (—la). Prosím Wás tedy upřimně: račte mi wsecka má přestoupení laskawě odpustiti; já pak slibuji, že se wynašazowati budu, abych se budoucně swým pěkným chowáním Wáši lásky a dobroty wždy hodnějšši stáwal (—la). Tak se ufám, že mi i dobrotiwý Otec nebeský milostiwě odpustí.

Modlitba před vyučováním.

Otče náš, jessi sme se Učiti se slowu Twému: De at ono přinese Prospěch k wzdělání nassemu, Tebe naučí poznati A twůj zákon ostríhati.

Bane, rač nakloniti Srdce nasse k nábožnosti, Schopné nás učiniti k dosažení twé známosti; Dswěť rozum a dej chtiwou Wshl, slowa žádostiwou. Amen.

Modlitba po vyučování.

Bože, za vyučování Wzdáváme Ti děkowání; Dej at co dobrého wíme Ochotně, pilně činíme. Amen.

3 písně: „Wshlš mne, Otče nebeský“ (Zpěwník číslo 653) w. 7.:

(Zako: Jeziš, Bán života mého.)

Bože! wúdce mé mladosti,
 k tobě plyne prosba má,
 Dodej mi Ducha stálosti,
 Nechat slib můj nesklamá;
 Slib jenž nyní ruka mladá
 Před twým Božským trünem skladá;
 Žeť, hci ctnosti w objetí
 Až ku hrobu kráčeti!

3 písně: „Pane, jenž máš zalíbení (Zpěvník č. 406.)
w. 1.:

(Záto: Zlatého slunce krásný běh).

Pane, jenž máš zalíbení
Jen w srdce newinnosti,
Sfloň na nás své swaté zření,
A naplň nás swatostí;
Ať jsme hodni twého
Zména přeswatého,
A slibem, jenž teď složíme
Čest twé církwe rozmnožíme.

Dodatek.

Píseň o augsspurgském wznání.

(Tranoscius č. 408. strana 469.)

Jako: Zachovej nás při svém Slovu.

Nebo: Tatoi jsou nám přikázání.

Chraň nás Pane, bez přestání Při tom augsspurgském wznání, Jež nassi předkové milí Před wšim swětem učinili.

1. Jež ty trůj w jedné bytnosti, Sám prawý Bůh od wěčnosti, Dtec, Syn, také Duch swatý, To chceme wždy wznáwati.

2. Dále wznáwáme směle, Že hřích náš dedičný celé, Jest hřích hodný zatracení, Nejsmeli znouu zrození.

3. Než to jest nám k potěšení, Že Bůh lidské přizrození W jednotu osoby swé wzal, A hřichy wšeho swěta šňal.

4. A kdo věří w toho Krista, Ten bude spasen do jista; Neb on hřich jeho přikrývá, Tak hříšník spravedliv bývá.

5. Té pak wiry docházíme, Když se jen pilně držíme Slova a swátosti Páně, W nichž samých moc Ducha známe.

6. A kdež prawá wíra bývá, Tam dobré skutky činíwá; Wšak sama ospravedlňuje, Skutek jí jen následuje.

7. Z církew swatou wěříme, Za jeitž znaky držíme Čisté slow Božích kázání, Swátosti posluhowání.

8. Než jako stáda smíšení Tak jest církwe shromáždění: Dobrých i zlých wždycky mívá, Wšak služebnost platná bývá.

9. Křest ku spasení osoži, Podává nám milost Boží, J ty ditky malé čini Čisté od hříchů a winy.

10. J swátost drahé wečeře Nařídil Pán w níz se bře S chlebem, s winem, od každého Prawé tělo a krew jeho.

11. D zpowědi to učíme, Že ač hříchů swých nevíme Wšech wčítat, wšak ji sluffí Zachowat k prospěchu dušf.

12. Pokání činiti mají Wšickni, jenž w hřích upádají, A to w srdce skroussenosti, W wře w Krista, w posluffnosti.

13. D užíwání swátosti Učíme, že jsou milosti Božské působná znamení, A prawé wry utworzení.

14. Kdo w církwi chce učít zjewně, Má powolán býti předně, A skrz dvěře do ní wjiti; Tak muž dobrý pastř býti.

15. Ustanowení církewní Rád zachowáwej po wšse dny; Jen ssetři swědomí swého, Nečin zásluh z toho wšeho.

16. Swětšký regiment a spráwa Jsou Božská zřízení prawá, A sluffí jich owšem ctiti, Lečby wěleli hřešiti.

17. Kristus při swěta skonání Přijde k soudu w hkonání, Kdež wěrným dá život wěčný, Zlým pak oheň nekonečný.

18. Wúle člowěka po pádu Swobodná jest w swětšfém řádu, Než co jest Duchu Božího, Nechápa i nejmenššího.

19. Wúh, ač jest stwořitel wšeho, Wšak není příčina zlého; Wúle dábla a lidí zlých Přewrácená, působí hřích.

20. Dobřých skutků netupíme, Než podle písma držíme, Že z milosti sama wíra Sprawedliwých nás čintwá.

21. Swatých nemáme wzýwati; Nechce jim Bůh své cti dáti: Než jejich wíry a ctnosti Následujeme s ochotností.

22. Pán nařídil při svém stolu J chléb, i wíno wšem spolu; Odtud jest nasse učení, Že sám chléb swatosti není.

23. Každý se drž wlastní ženy, Kterých zdrželiwý není, Tak jest psáno w Slowu Božím Wůbec wšem, a tak i kněžím.

24. Kristus oběti jedinou Shladil wseho swěta winu, A naplnil vůli Boží; Nsse římská nic neosoží.

25. Nemá gruntu w Božím psání Wsech hříchů wypočítání; Máme i z tajných se káti, A Boha milost hledati.

26. Každý půst nezamítáme, Ale to za nic nemáme, Jen od masa se zdržeti; Toho Bůh nechce trpěti.

27. Bůh od nás newhledává Klášterní slibů a práwa, Těch služeb on nelibuje, Kterýchž sám nepřikazuje.

28. Biskup má pilně učiti, Církew swou slowem říditi, Nebráti swětského meče; Na wrchnost sluší ta péče.

To jest summowní učení Nasse, jehož wswětlení Dalsší hledej w písmích Božských; Waruj se nálezků lidských!

Bože, dej nám wšem z milosti, W tomto učení stálosti, Aby čistě, bez poskvrny Přisslo i na nasse synů.

Amen, ó Swatá Trojice, Dejž, abychom to znajice, Za ten poklad ze wší síly, Žde i w nebi tě chválili!

P139606

139606